

Jan Gromnicki

Profesor Stefan Kozłowski (1928-2007)

Wybitny uczyony w zakresie geologii, ochrony środowiska i ekologii, zmarł w dniu 17 września 2007 r. po wygłoszeniu referatu na konferencji w Krynicy, będącego credo Jego poglądów, jak też przesłaniem dla współczesnych i przyszłych obrońców środowiska. Uprzedziło to spotkanie ukazanie się ważnej książki Profesora, pt. „Przyszłość ekorozwoju”. Wkrótce już jednak Fundacja „Zielone Płuca Europy” prezentowała pracę zbiorową pod Jego redakcją, anonswowane są dwie następne. Płodność tę łączyć potrafił z działalnością dydaktyczną na kolejnych uczelniach, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie kierował utworzoną przez siebie Katedrą Ekologii, a ostatnio – jako profesor i dziekan – Wydziału Ekologii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie. O Jego stosunku do młodzieży i współpracowników świadczył liczny ich udział w uroczystościach pogrzebowych na warszawskich Starych Powązkach. Zegnali Go tam przedstawiciele nauki, uczelni, Komitetów PAN „Człowiek i Środowisko” oraz Prognoz „Polska 2000 Plus”, Państwowego Instytutu Geologii, w którym przez lata kierował Zakładem Geologii Złóż Surowców Skalnych i Mineralnych oraz monumentalnym opracowaniem według Jego koncepcji i pod kierunkiem pn. „Atlas georóżnorodności”, szerokiego spektrum wiedzy o Polsce, jej zasobach naturalnych, gospodarczych i kulturowych. Był bowiem Stefan Kozłowski geologiem, uczniem krakowskiego profesora Walerego Goetla, lecz z formacji umysłowej humanistą, o czym świadczą zarówno Jego publikacje, zaangażowanie w edukację i rozwój młodzieży, jak też działalność społeczna w ramach licznych organizacji i środowisk, czy np. w ratowanie upadającej wiejskiej szkoły.

Urodzony w rodzinnym majątku Przybysławicce, na południowej Kielecczyźnie, skąd wyniósł po-

czucie związku z przyrodą, utrzymywał związki z tamtejszą społecznością. Kiedy zamieszkał w Warszawie, wspierał inicjatywy mieszkańców Sadyby i Wilanowa, zaś w obszarze powiatu mińsko-mazowieckiego, gdzie znalazł spokój do pracy w swoim wiejskim domu, uczestniczył i inspirował działania związane z ochroną środowiska i krajobrazu nadświdrzańskiego oraz dóbr kultury. Z przemówień nad grobem rysowała się piękna postać Profesora, Kolegi i Przyjaciela pokoleń geologów i ekologów, taternika,

uczestnika wypraw narciarskich i kajakowych, połączonych z penetracjami przyrody i stanu jej zachowania. Szerzej znana jest Jego działalność w Państwowej Radzie Ochrony Przyrody, Rady Ekologicznej przy Prezydencie, podstoliku ekologicznym Okrągłego Stołu, jako posła Sejmu I Kadencji czy Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w rządzie Jana Olszewskiego. Nieco mniej znane są działania jako organizatora współpracy polsko-ukraińskiej w ochronie Roztocza i zlewni Bugu, doradcy i konsultanta licznych rezerwatów, parków narodowych i krajobrazowych, a także studiów o charakterze lokalnym, w tym dla gmin, publikowanych jako wynik obozów studentów i pracowników KUL, uwzględniających, obok aspektów przyrodniczych i gospodarczych, również wartości kulturowe.

Po okresie zaangażowania w działalność „Solidarności” w Instytucie Geologii i w Komitecie Obywatelskim, a następnie w sejmie i w rządzie, nie udzielał się ostatnio w tych dziedzinach, zachowując do sytuacji w kraju dystans wynikający z wysokiej kultury osobistej. Jednak pozycja i uznanie licznych gremiów pozwalały Mu na wykorzystanie swego autorytetu dla najważniejszego dla Niego celu, jakim była ochrona środowiska i przyrody ojczyznej.